

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

z 13. marca 2014*

„Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti — Súdna právomoc v občianskych a obchodných veciach — Nariadenie (ES) č. 44/2001 — Osobitné právomoci — Článok 5 body 1 a 3 — Žaloba na určenie občianskoprávnej zodpovednosti — Zmluvná alebo mimozmluvná povaha“

Vo veci C-548/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landgericht Krefeld (Nemecko) z 27. septembra 2012 a doručený Súdnemu dvoru 30. novembra 2012, ktorý súvisí s konaním:

Marc Brogsitter

proti

Fabrication de Montres Normandes EURL,

Karstenovi Fräßdorfovi,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predseda siedmej komory J. L. da Cruz Vilaça, sudcovia J.-C. Bonichot (spravodajca) a A. Arabadžiev,

generálny advokát: N. Jääskinen,

tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. novembra 2013,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- M. Brogsitter, Rechtsanwalt, osobne,
- Fabrication de Montres Normandes EURL a K. Fräßdorf, v zastúpení: A. Mansouri, Rechtsanwalt,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes a S. Nunes de Almeida, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: W. Bogensberger a A.-M. Rouchaud-Joët, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 5 bodu 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Brogsitterom, bydliskom v Kempene (Nemecko), na jednej strane a spoločnosťou Fabrication de Montres Normandes EURL (ďalej len „Fabrication de Montres Normandes“) so sídlom v Brionne (Francúzsko) a pánom Fräβdorfom, bydliskom v Neuchâтели (Švajčiarsko), na strane druhej vo veci rôznych žalôb podaných pánom Brogsitterom z dôvodu škody, ktorá mu vznikla konaním považovaným za nekalú hospodársku súťaž.

Právny rámec

- 3 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 upravuje:

„Toto nariadenie sa uplatní v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu. Neuplatní sa najmä na daňové, colné a správne veci.“

- 4 Článok 2 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 upravuje:

„Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

- 5 Článok 5 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte:

1. a) v zmluvných veciach na súde podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby;
- b) na účely tohto ustanovenia, ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak, je miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby:
 - pri predaji tovaru miesto v členskom štáte, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať,
 - pri poskytnutí služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť,
- c) ak sa neuplatní písmeno b), uplatní sa písmeno a);

...

3. vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok;

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 6 Z vnútroštátneho rozhodnutia vyplýva, že pán Brogsitter obchoduje s luxusnými hodinkami. V roku 2005 uzatvoril zmluvu s hodinárom, pánom Fräβdorffom s bydliskom vo Francúzsku, v zmysle ktorej sa pán Fräβdorff zaviazal vyvinúť hodinový strojček pre luxusné hodinky určené na uvedenie na predaj na účet pána Brogsittera. Pán Fräβdorff vykonáva svoju profesijnú činnosť v rámci spoločnosti Fabrication de Montres Normandes, ktorej je jediným spoločníkom a konateľom. V roku 2010 presunul pán Fräβdorff svoje bydlisko do Švajčiarska.
- 7 Pán Brogsitter uhradil všetky finančné náklady spojené s vytvorením dvoch hodinových strojčekov, ktoré boli predmetom tejto zmluvy.
- 8 Popri práci spojenej s danými dvoma strojčkami vytvoril pán Fräβdorff a Fabrication de Montres Normandes súbežne aj iné hodinové strojčky, ako aj puzdrá a ciferníky, ktoré za svoju vlastnú firmu predstavili na medzinárodnom veľtrhu hodínok v Bazileji (Švajčiarsko) v priebehu apríla a marca 2009. Tieto výrobky boli uvedené na trh pod jeho menom a na jeho účet, pričom ich propagácia bola zabezpečená na internete v nemeckom a francúzskom jazyku.
- 9 Pán Brogsitter uvádza, že žalovaní uvedenými činnosťami porušili svoje zmluvné záväzky. Podľa neho sa pán Fräβdorff a Fabrication de Montres Normandes zaviazali pracovať výlučne na jeho účet, a preto nemohli ani vyvíjať, ani prezentovať hodinové strojčky v ich mene a na ich účet bez ohľadu na skutočnosť, či sú alebo nie sú podobné tým, ktoré boli predmetom zmluvy.
- 10 Pán Brogsitter žiada ukončiť sporné činnosti a požaduje náhradu škody na základe mimozmluvnej zodpovednosti zmluvných strán v zmysle nemeckej právnej úpravy zákona o nekalej hospodárskej súťaži (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) a § 823 ods. 2 občianskeho zákonníka (Bürgerliches Gesetzbuch), pričom uvádza, že žalovaní svojimi činnosťami porušili obchodné tajomstvo, zasiahli do prevádzkovania jeho podniku a dopustili sa podvodu a sprenevery.
- 11 Žalovaní navrhujú žalobu zamietnuť. Tiež podali vzájomný návrh, v rámci ktorého uvádzali, že sporné hodinové strojčky v každom prípade predstavujú konštrukcie odlišného kalibru v porovnaní s tými, ktoré boli predmetom zmluvy, a preto nespádali do výlučného práva. Žalovaní tiež namietali nedostatok právomoci založený na skutočnosti, že jedine francúzske súdy boli v zmysle článku 5 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 miestne príslušné na oboznámenie sa so všetkými návrhmi podanými pánom Brogsitterom, keďže miesto výkonu predmetu spornej zmluvy predstavujúce rozhodujúcu skutočnosť pri údajnej škode sa nachádzalo vo Francúzsku.
- 12 Fabrication de Montres Normandes vstúpila v priebehu konania do likvidácie. Správca konkurznej podstaty, vymenovaný vo Francúzsku, umožnil oprávneným zástupcom žalovanej pokračovať konaní.
- 13 Z vnútroštátneho rozhodnutia tiež vyplýva, že Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajský súd v Düsseldorfe) v rozsudku opravného kasačného prostriedku z 5. októbra 2011 už rozhodol o prvostupňovom rozsudku Landgericht Krefeld, ktorým sa tento súd vyhlásil za miestne nepríslušný. Oberlandesgericht Düsseldorf sa domnieval, že v spornej veci vyplýva medzinárodná právomoc súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o nároky pána Brogsittera, z mimozmluvnej zodpovednosti z článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001. Ostatné nároky spadajú do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 5 bodu 1 tohto nariadenia a musí o nich rozhodnúť francúzsky súd.
- 14 Landgericht Krefeld sa však pýta, či vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, a najmä existenciu zmluvy medzi spornými stranami, nemajú byť žaloby na určenie zodpovednosti, ktoré boli naň podané, považované tiež za „zmluvné veci“ v zmysle článku 5 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, a spadať skôr do právomoci francúzskych súdov.

15 V tomto kontexte Landgericht Krefeld rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto otázku:

„Má sa článok 5 bod 1 nariadenia [č. 44/2001] vykladať v tom zmysle, že navrhovateľ, ktorý tvrdí, že mu vznikla škoda nedovoleným konaním jeho zmluvného partnera so sídlom v inom zmluvnom štáte, pričom toto konanie možno klasifikovať ako [nekalú hospodársku súťaž], môže voči nemu uplatniť svoje nároky súvisiace so zmluvou aj vtedy, ak svoju žalobu založil na mimozmluvnej zodpovednosti?“

O prejudiciálnej otázke

- 16 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti, ako tie v prejednávanej veci, ktoré majú povahu mimozmluvnej zodpovednosti vo vnútroštátnom práve, vzhľadom na zmluvu spájajúcu účastníkov konania považovať za žaloby spadajúce do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001.
- 17 Na úvod je potrebné zamietnuť ako nedôvodnú námietku neprípustnosti uvedenú pánom Brogsitterom, podľa ktorej je táto otázka irelevantná, keďže vnútroštátny súd musí byť v každom prípade považovaný za miestne príslušný v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001 týkajúceho sa zmlúv o predaji tovaru alebo článku 5 bodu 3 tohto nariadenia. Takéto tvrdenie sa totiž týka len výkladu ustanovení práva Únie, o ktoré ide vo veci samej, a preto nepredstavuje dôvod neprípustnosti prejudiciálnej otázky.
- 18 Je potrebné pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že pojmy „v zmluvných veciach“ a „vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ jednotlivo v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) a článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 sa majú vykladať samostatne s odvolaním sa na systém a ciele tohto nariadenia, aby bolo zabezpečené jeho jednotné uplatňovanie vo všetkých členských štátoch (pozri najmä rozsudok z 18. júla 2013, ÖFAB, C-147/12, bod 27). Nemôžu sa preto chápať tak, že odkazujú na vymedzenie právneho vzťahu, o ktorý ide v konaní pred vnútroštátnym súdom, podľa príslušného vnútroštátneho práva.
- 19 Navyše keďže nariadenie č. 44/2001 nahradilo vo vzťahoch medzi členskými štátmi Dohovor z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), zmenený a doplnený jednotlivými dohovormi o pristúpení nových členských štátov k tomuto dohovoru (ďalej len „Bruselský dohovor“), výklad ustanovení Bruselského dohovoru podaný Súdnym dvorom platí takisto pre ustanovenia uvedeného nariadenia, pokiaľ je možné považovať ustanovenia týchto právnych predpisov Spoločenstva za rovnocenné (pozri v tomto zmysle rozsudok ÖFAB, už citovaný, bod 29).
- 20 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že v zmysle článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 zahŕňa pojem „vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ akúkoľvek žalobu, ktorej cieľom je vyvodiť zodpovednosť žalovaného a ktorá sa netýka „zmluvných vecí“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) tohto nariadenia uvedeného dohovoru (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 27. septembra 1988, Kalfelis, 189/87, Zb. s. 5565, bod 17).
- 21 Pri stanovení povahy žalôb na určenie zodpovednosti, ktoré boli podané na vnútroštátny súd, je v prvom rade dôležité preskúmať, či sú bez ohľadu na ich kvalifikáciu vo vnútroštátnom práve zmluvnej povahy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. októbra 2002, Henkel, C-167/00, Zb. s. I-8111, bod 37).
- 22 Z vnútroštátneho rozhodnutia vyplýva, že medzi účastníkmi konania vo veci samej existuje zmluvný vzťah.

- 23 Jediná okolnosť, že zmluvná strana podala žalobu na určenie zodpovednosti voči druhej strane, nepostačuje na konštatovanie, že táto žaloba spadá do zmluvných vecí v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001.
- 24 To platí len, ak vytýkané správanie možno považovať za nedodržanie zmluvných povinností, ktoré môžu byť určené s ohľadom na predmet zmluvy.
- 25 Tak by to bolo *a priori* v prípade, ak sa výklad zmluvy medzi žalovaným a žalobcom javí ako nevyhnutný na preukázanie, či je správanie v súlade s právom, alebo naopak na preukázanie protiprávneho charakteru vytýkaného správania žalovaného žalobcom.
- 26 Preto prináleží vnútroštátnemu súdu určiť, či predmetom žalôb podaných žalobcom vo veci samej je návrh na náhradu škody, pri ktorej sa možno odôvodnene domnievať, že jej príčinou bolo porušenie zmluvných práv a povinností medzi stranami vo veci samej, čo by bolo nevyhnutné zohľadniť pri rozhodnutí žaloby.
- 27 V takom prípade sa tieto žaloby týkajú „zmluvných vecí“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001. V opačnom prípade je ich nutné považovať za „nároky z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001.
- 28 Je dôležité tiež uviesť, že v prvom prípade sa územná pôsobnosť zmluvných vecí musí určiť v súlade s kritériami uvedenými v článku 5 bode 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001, ak zmluva vo veci samej predstavuje zmluvu o predaji tovarov alebo poskytnutí služieb v zmysle tohto ustanovenia. Ako upravuje článok 5 bod 1 písm. c) nariadenia č. 44/2001, len v prípade, ak zmluva nespadá do žiadnej z týchto dvoch kategórií, je potrebné určiť súdnu právomoc v súlade s kritériami upravenými v článku 5 bode 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. apríla 2009, Falco Privatstiftung a Rabitsch, C-533/07, Zb. s. I-3327, bod 40, ako aj z 19. decembra 2013, Corman-Collins SA, C-9/12, bod 42).
- 29 Preto je na položenú otázku potrebné odpovedať, že žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti, ako sú tie v prejednávanej veci, ktoré majú povahu mimozmluvnej zodpovednosti vo vnútroštátnom práve, je potrebné považovať za žaloby spadajúce do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001, ak vytýkané správanie možno považovať za nedodržanie zmluvných povinností, ktoré môžu byť určené s ohľadom na predmet zmluvy.

O trovách

- 30 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

Žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti, ako sú tie v prejednávanej veci, ktoré majú povahu mimozmluvnej zodpovednosti vo vnútroštátnom práve, je potrebné považovať za žaloby spadajúce do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, ak vytýkané správanie možno považovať za nedodržanie zmluvných povinností, ktoré môžu byť určené s ohľadom na predmet zmluvy.

Podpisy